

FORRÁSOK

A Borszékért Alapítvány és a Borszéki Polgármesteri Hivatal közérdekű lapja

XXVI. évfolyam 8. szám, 2022. Augusztus

FESZTIVÁLAUGUSZTUS
BORSZÉKEN

2.

SPORTKÖZPONT ÉPÜL,
FELLENDÜL A SPORTÉLET BORSZÉKEN

3.

BORSZÉK ÚJ TESTVÉRTÉLEPÜLÉSE
DÓVAL (DONOVALY)

4.

KÜLSŐS HELYSZÍNEKEN KEZDŐDIK A TANÉV BORSZÉKEN

fotó: facebook.com/primariaborsec

Ütemterv szerint halad a Zimmethausen Szaklíceum épületének felújítása, ezzel együtt körvonalazódnak az ideiglenes oktatási helyszínek is. Mint ismeretes, a munkálat idejére az oktatást az épületben fel kellett függeszteni és külsős helyszínekre kihelyezni.

A kivitelezés már júniusban elkezdődött, az eltelt idő alatt elkészült az épület hőszigetelése, jelenleg a tetőszerkezeten és a belső terek bontásán dolgozik a kivitelező, illetve az új fűtőkazánok beszerelésén. A munkálat a Regionális Operatív Programon (POR) keresztül valósul meg, és magába foglalja az iskola épületének teljeskörű felújítását.

A beruházás nehézsége, hogy ennek idejére fel kell függeszteni az oktatást az épületben. Az 1-4 osztályosok tekintetében ez már megtörtént, a legkisebbek számára idén kora

tavasztól a kultúrotthon épületében zajlik az oktatás, így lesz ez az új tanévben is. A többi évfolyamnak a sportterem mellett kialakítandó moduláris épületben kellett volna elkezdnie szeptemberben az oktatást. „Sajnos a kiviteli tervek elkészítésével jelentős késésben van az ezzel megbízott cég, így kénytelenek voltunk egyelőre más alternatívát keresni. Szerencsére rendelkezünk olyan felületekkel, amelyekben a moduláris épület elkészültéig meg tudjuk oldani az oktatást. Mindezt úgy, hogy senkinek nem kell délutáni váltásban jár-

nia iskolába” – magyarázta a kialakult helyzettel kapcsolatban Mik József polgármester. Az előljáró kiemelte, sok környező településen csak úgy tudták megoldani a tanintézetek felújítását, hogy a munkálatok alatt két váltásban zajlottak a tanórák. Borszék esetében ez nem áll fenn, hiszen a moduláris épület elkészültéig a nemrég megépült ifjúsági házban, illetve a korábbi években felújított 49-es villában zajlanak a tanórák az 5-8, illetve líceumi évfolyamok számára.

(folytatás a 2. oldalon)

(folytatás az 1. oldalról)

Kívül-belül megújul az iskola

Az iskola épületét érintő beruházás során hőszigetelik az ingatlant, ugyanakkor az épület belső terét is teljesen felújítják. Megújul a fal és padlóburkolat, kicserélik a villany és fűtőhálózatot, a szaniter vezetékhálózatot. Az osztálytermeket LED-es lámpatestekkel szerelik fel, két új, 200 kw-os kazánt is működésbe helyeznek. A beruházás során teljesen új bútorzatot és felszerelést is kap a tanintézmény. Felújítják az udvart is, ennek során egy 26m*16m méretű sportpályát alakítanak ki, illetve teljesen új játszótér is

épül, és persze a zöldövezet kialakítása sem maradhat el. Fontos eleme a beruházásnak, hogy kártyás beléptető rendszert helyeznek üzembe úgy az oktatók, mint a diákok részére, így növelve az intézmény biztonságát. Az épület tetőszerkezetét is kicserélik, ezzel együtt az épület jobb szárnyára egy újabb emelet kerül. Az új térben egy 150 férőhelyes multifunkcionális terem lesz kialakítva, megfelelő teret biztosítva a különböző előadásoknak, találkozóknak, megbeszéléseknek, gyűléseknek.

Fontos iskolakezdési tudnivalók

Az idei tanévkezdéssel kapcsolatban fontos információ, hogy a szeptember 5-től az iskolabusz és a polgármesteri hivatal kisbusza a városháza előtti buszállomásból felviszi a diákokat a 49-es villárhoz. Azokat szülőket pedig, akik autóval szeretnék gyerekeiket az oktatási helyszínre szállítani, arra kérjük, hogy ne térjenek fel a Tavaszi utcába, hanem az alatta levő parkolóban álljanak meg. Ellenkező esetben torlódás fog kialakulni a szűk utcában. Köszönjük a megértést.

Rédai Botond

FESZTIVÁLAUGUSZTUS BORSZÉKEN

fotó: facebook.com/borsecevent

fotó: facebook.com/SuffletMuzicaArta

Ha augusztus első hétvégéjéről beszélünk, akkor egyértelműen a Borszéki Városnapok jutnak eszünkbe. Péntektől vasárnapig helyi értékeinket vonultattuk fel a Hármashatármenti találkozó fesztiválterületén, ám nincs hiány a neves meghívottakból sem. Az ezt követő 2 hétben a SMARTFest és a Nosztalgia Fesztivál szerepelt a kínálatban.

Augusztus 5-én, pénteken a Borszéki Ifjúsági Fórum jóvoltából focitornán szurkolhattunk a Városnapok keretein belül, este pedig az electro-dance szerelmeseinek volt fenntartva, több neves lemezlovas biztosította a talpalávalót. Szombaton és vasárnap több fellépő is volt, mindenki válogathatott a saját ízlése szerint. Az estét rendszerint egy-egy

neves meghívottal zártuk, a Honeybeast és a 3 Sud Est együttes sok érdeklődőt csalogatott Borszékra.

Városnapok után SMARTFest

A városnapokat követően is folytattuk a fesztiválok sorozatát. Augusztus 12-14 között a Smartfest Zene és Kulturális Fesztivál zökentett ki a mindennapokból. A 33 különböző műhely előadói között találtunk olyan neves személyiségeket mint Dumitru Constantin Dulcan, Maia Morgenstern, Novák Károly Eduárd, vagy éppen Bernhard Moestl. A zenei kínálat sem volt mindennapi, a 4S Street, The Motans, Republic és az EMAA is fellépett a borszéki színpadon.

Időutazás a Nosztalgia Fesztivállal

A következő hétvégén ismét időutazásra hívtunk Borszékra minden kedves érdeklődőt. Augusztus 19-21 között a Nosztalgia Fesztivál kilencedik kiadásán újfent felélesztettük az arisztokrácia századfordulós világát. Eseményünk kínálata bőséges és színes volt, sok zenével és tánccal készültünk.

Pénteken 17 órától kezdtünk Alsó-borszéken egy felvonulással és tánccal korabeli ruhákban, majd a helyi kultúrházban folytatódott a kulturális programsorozat.

Szombatra és vasárnapra már Felső-borszékra hívtuk az érdeklődőket, ahol fellépőink és egyéb programjaink is a korabeli hangulat idézéséhez járultak hozzá. Fesztiválunkat az elegancia, stílus és pompa jellemezte.

Rédai Botond

SPORTKÖZPONT ÉPÜL, FELLENDÜL A SPORTÉLET BORSZÉKEN

fotó: statiuneaborsec.ro

18 millió lejes beruházás révén újítjuk fel a Stadion utcában található sportbázist, a beruházást az Országos Beruházási Ügynökség (CNI) végzi el. Az ezzel kapcsolatos

szerveződést a napokban írtuk alá Bukarestben Cseke Attila fejlesztési miniszter jelenlétében. A két és fél év alatt megvalósuló projekt során a létesítményt korszerűsítik

és kibővítik.

A két és fél év alatt megvalósuló projekt során a Stadion utcai létesítményt felújítják, korszerűsítik, kibővítik és felszerelik. A beruházásra közel 18 millió lejt hagyott jóvá a fejlesztési szaktárca. A munkálatok során a sportpálya mellett új épülettel bővül a központ, ahol öltözőket rendeznek be, kint pedig 1000 férőhelyes lelátót alakítanak ki.

A meglévő foci pályát felújítják, gyepesítik, és három új, multifunkcionális sportpálya is épül. Minden pályához éjszakai megvilágítást biztosítanak.

Mik József polgármester szerint a sportbázis felújítása egy újabb kitörési lehetőséget jelent Borszék számára, amely által a helyi sportélet újraéledését is reméljük. Mindezek mellett egy ilyen korszerű létesítmény a sportturizmus terén is új lehetőségeket nyit. Az előjáró egyúttal köszönetét is kifejezte a fejlesztési minisztériumnak és az RMDSZ-nek a finanszírozás jóváhagyásáért.

Rédai Botond

NOSZTALGIÁZNAK A BORSZÉK FESZT ALKOTÓI

A nosztalgizálás, ne tévesszen meg senkit, nem egyszerű. Főleg, ha számokról van szó. Így történt ez idén is, amikor egy rövid, három kérdéses beszélgetés erejéig kerestem meg azon személyeket, akiknek a Borszék Feszt – Nosztalgia fesztivált köszönhetjük. Hosszabb számvetés után arra a következtetésre jutottunk így közösen, hogy idén évfordulóhoz érkezünk, hiszen a legelső Borszék Nosztalgia 2012-ben, azaz pont 10 évvel ezelőtt került megrendezésre. A kezdetekről, tervekről, élményekről nosztalgizáltunk Kelemen Ferencel.

Kelemen Ferenc a rendezvény ötletgazdája, megálmodója. A 2015-ben az E.M.K.E. (Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület) által Marosvásárhelyen életmű díjjal kitüntetett egykori szervezővel emlékeztünk vissza a rendezvény születésére, emlékezetes pillanataira, ötletelünk a jövőjéről.

M.R.: Hogy született meg a rendezvény ötlete? Hogyan emlékszik vissza a kezdetekre?

Kelemen Ferenc: A feleségem nagy-szüleie volt az Anna villa, melyet hosszas pereskedés után kaptak vissza az örökösök, így kerültem én ebbe a pompás városba. Miután több időt töltöttem a településen, vettem fel egy baráti beszélgetés során azt az ötletet, hogy a fiatalokkal közösen idézzük meg az üdülő

fotó: Mőga Attila

fénykorát. Varázsoljuk élővé a történelmet! Kolbert Tünde támogatásával felkarolták az ötletet, ami mára már meghatározó részét képezi a borszéki nyári rendezvénysorozatnak. Kolbert Tünde mellett itt szeretném kiemelni Sárpátki Melánia támogatását valamint Mosneág Ilona munkáját, akik nélkül a kezdetek elképzelhetetlenek lettek volna.

M.R.: Melyik/melyek voltak a legkedvesebb élményei, emlékei?

Kelemen Ferenc: Nagyon szerettem a próbafolyamatokat, szerettem dolgozni a fiatalokkal, és jó volt látni, átélni, hogy valósággá válik az elképzelésem. Még rengeteg ötletem lenne, de többet nem foglalkozom a Borszék Fesztel, nem kértek fel. A minap is szembe-

jött egy cikk a fesztivállal kapcsolatban, melyben még a nevemet sem említik meg.

M.R.: Sajnálattal hallok. Mégis, ezúton megosztaná velünk az ötleteit?

Kelemen Ferenc: Rengeteg ötletelem van. Például, lehetne nyilvános próbát tartani a rendezvény keretein belül. Egy 15-20 perces táncórát, melybe a közönséget is be lehetne vonni. Egy másik programpontként argentin tangót járó párok is gyönyörködtethetnének a színpadon. Vagy rengeteg kordokumentum készült az elmúlt 10 évben, kezdve a plakátoktól, melyeket a fesztivál arculatát is megálmodó Mőga Attila alkotott, a Lobogó újság számain át, Benkes Zsolt művészi és dokumentumértékű fényképeiig. Ezekből egy kiállítást lehetne szervezni, vagy egy illusztrált kötetet kiadni. Lehetne egy állandó vendégkönyvet vezetni, melybe a turisták lejegyezhetnék élményeiket, benyomásaikat a fesztivállal kapcsolatban. Az lenne az igazán nagyszerű, ha a Két piciny balettcipő zenéje foglalná keretbe a rendezvényt, ez csendülne fel nyitó- és záróakkordként is.

M.R.: Ötletből valóban nincs hiány. Kíváncsi vagyok, hogy minél több megvalósulhaszon belőle, illetve az olvasók/résztvevők nevében ezúton is köszönöm, hogy nagyszerű ötleteivel színesíti városunk nyári rendezvénysorozatát.

Mőga Renáta

Részlet: Borszéki Lobogó 2022, Borszék Feszt – Nosztalgia Fesztivál kiadványa

BORSZÉK ÚJ TESTVÉRTELEPÜLÉSE DÓVAL (DONOVALY)

fotó: facebook.com/borsecevent

Az idei Borszéki Napok egyik fénypontja az új testvértelepülési szerződés aláírása volt Dóval szlovákiai településsel.

A kis hegyvidéki üdülőfalú Besztercebánya járásban helyezkedik el, attól mintegy

26 km-re, az Alacsony-Tátra és a Nagy-Fátra hegység között. Komoly téli sportközpont: alpesi sí, sífutás és kutyaszánhúzó versenyek központja. 16 sífelvonó működik négyüléses liftekkel, a lecsúszó pályák hossza

mintegy 11 km, a sífutó pályák hossza pedig meghaladja a 30 km-t. Római-katolikus temploma 1825-ben épült és Pádai Szent Antal a védőszentje. Takaros kis település, volt alkalmunk megtapasztalni csodálatos tájait. Molnár Sándor kutyaszán-fogathajtó 2011-ben részt vett ebben a síparadicsomban a kutyaszán világbajnokságon. Tehát a kapcsolat csírája akkor bontakozott ki, Biherc Imre tallói vállalkozó jóvoltából folytatódott, és mára beérett.

Ezzel a településsel gazdagodott városunk kapcsolata (immár tíz testvértelepülésünk van). Népességi delegáció képviseltette magát, Dóval polgármesterének vezetésével. Az eseményre az új Wellness és Gyógykezelő Központban került sor, amelyen jelen volt Barti Tihamér, Hargita megye Tanácsának alelnöke, a Gyergyói RMDSz területi elnöke és Bende Sándor parlamenti képviselő. Az ünnepélyes partnerségi szerződés aláírása után a többi delegáció jelenlétében felhúzták Dóval zászlóját a Borvízmúzeum előtti téren, és Mik József polgármester ígéretet tett, hogy közelebbről elkészül az új partner címere is, amely ott fog díszlegni a testvériség falon.

Farkas Aladár

MAGYAR SZENTEK ÁRPÁD-HÁZI SZENT MARGIT

Szent Kinga testvére, IV. Béla király lánya, a Margit-sziget kis apáca-királylánya szenvedéssel teli, rövid életében mindvégig Magyarországiért imádkozott. Apja már születése előtt Istennek ajánlotta, hogy a tatárjárás (1241) után szétrombolt országát újjáépíthesse. Margitot 3 éves kora óta az akkor Nyulak-szigetén épült zárda apácai nevelték. A szép királylányt több kérője is volt, de ő annyira „utálta a világi hiúságokat”, hogy halálni sem akart házasságról.

A neves magyar király lánya, az ország büszkesége főzött a konyhában, elmosta a tálakat, hordta a tüzelőt. Télen is ő tisztította a halat, ezért aztán kezének bőre meghasadott, vére kiserkedt. Ilyen aszkéta életet élt egész rövid életében. A kolostor templomában levő sírja hamarosan sűrűn látogatott zarándokhely lett, de szerénységének, áldozatosságának a híre már életében is elterjedt.

Nagyon szerette a szegényeket, maga is szegénységben élt. Ruhája mindig szakado-

fotó: romkat.ro

zott, foltozott volt, ágya csak egy földre terített gyékény volt, erre kődarabot tett párnának. Vezeklőövel, korbácsolással testét erősen gyötörte, sok pihenést magának nem engedett.

Ezért kora ifjúságában nagyon elgyengült, s érezte, hogy halála közeledik. Pontosan megjósolta halála idejét. Kincsesládájában vezeklőöveket, ciliciumokat találtak „a derék sanyargatására”. Testének sanyargatásával, az önként vállalt szenvedéssel igyekezett a lelkét tisztán tartani. 29 esztendőskorában a szent szűz elnyugodott az Úrban: „Legottan az orcája csodálatos fényességgel megfényesedett, s olyan szép világosság támadt a szeme alatt, mintha arcát megaranyozták volna” – idézet a Margit-legendából. A róla készült Margit-legenda eredete nem tisztázott, sokan úgy vélik, hogy latin szöveg fordítása.

Boldoggá avatták 1276-ban, 5 évvel halála után, a szentté avatási pere csak 1943-ban zárult le. A per lebonyolítását az abban részt vevő előjárók halála szakította meg. Az Árpád-ház régóta boldogként tisztelt tagját hosszú évszázadok után végül XII. Piusz avatta szentté 1943 november 19-én.

A megalkuvás nélküli vezeklő szellem, önfeláldozó életmód ma is csodálatra méltó.

Ballai Erzsébet

SZOMSZÉDOLÁS FARKASLAKÁN 125 ÉVE SZÜLETETT TAMÁSI ÁRON

*“Kívánhat-é ember többet:
derékajlnak szülőföldet,
s két cserefa tömött árnyát
szemfedőnek.” Kányádi S. -T.Á. sírjára*

Csak ide, valóban a szomszédba, Farkaslakára hívnálak, kedves olvasó. Átke-lünk három „hegyen”, a Kránga, Bucsín és a Kalonda tetőn, és már ott is vagyunk. Nem állunk meg Szárhegyen, a Lázár kas-télynál, jobbra térülünk, majd a hideg Alfaluban ismét jobbra fordulunk, Bor-zont, Bucsín tető – a Kis-Küküllő völgyében, a gyomorpróbáló serpentineken érkezünk Parajdra. Ez alkalommal csak átutazunk, ki-hagyjuk a helység nevezetességeit (Sóbánya, Só-szoros, wellness), és a híres-nevezetes fazekas központon, Korondon is csak lassí-tunk, szemünk sarkából pillantunk a szemet gyönyörködtető kirakós vásárra, mely a falu teljes hosszában arra csábít, hogy megálljunk, vásároljunk valamit! Követjük a Korond patak vonalát, felkapaszkodunk a Kalonda tetőre. Jobbra azért odanézünk, füstölögnek-e a szénégetők boksái (itt készítik a faszenet a farkaslaki szénégetők-népi mesterség, melyet újabban jövedelmezővé tettek), és leereszkedünk a „szőke” Nyikó völgyébe, Far-kaslakára. Megérkeztünk. Az országút mel-lett, egy székellykapu alatt belépünk a Tamási Áron emlékkertbe. Piros rózsák között tesszük

fotó: farkaslaka.eu

meg azt a pár lépést, mely a nagy székelly író sírjához vezet. A Szervácusz Jenő és Tibor ál-tal bazaltba vésett-faragott székelly emberpár, a székelly jelképek és tamási- alakok népesítik be a Hargitáról lehozott hatalmas követ, hir-detve az utókor háláját és Tamási halhatatlan-ságát (a kő marad! - írta egy másik neves író. Marad a szó is – tehetnénk hozzá). Emlékez-zünk mi is! 125 évvel ezelőtt, 1897 szeptem-ber 19.-én, Farkaslakán született Tamási

Áron, a székelly-magyar irodalom kimagasló alakja. Gazdálkodó család 2. szülöttjeként innen indult útra a nagyvilágba (Székellyud-varhely, Kolozsvár, Amerika, Budapest – a legfontosabb állomások), és végakarata sze-rint ide, a két cserefa közé tért vissza az örök nyugalomba 1966. május 26-án bekövet-kezett halála után. Végző nyughelyéről maga rendelkezett: a temető és templom mellé, a két cserefa közé temessék. A sírja fölött, az 1989 után elhelyezett emléktáblán, ahonnan soha el nem fogy a virág és a koszorú, saját sírverse olvasható: „Törzsében székelly volt/, fia Hunniának. /Hűséges szolgálja/ bomlott századának.” Négy házasságából nem szüle-tett gyerek. Egész munkásságát: az Ábel trilógiát (Ábel a rengetegben, Ábel a város-ban, Ábel Amerikában – ezeket filmre is vit-ték), regényeket (Címeresek, Jégtörő Mátyás, Bölcső és Bagoly, Szűzmáriás királyfi) no-vellákat (Szülőföldem, Ragyog a magosság), publicisztikai írásokat, színműveket (Énekes madár, Rendes feltámadás) stb. hagyta örö-kül mindannyiunknak. 125 évvel a szüle-tése után nyugodtan mondhatjuk: életműve kiállta az idő(k) próbáját. Becsüljük meg, ismerjük meg, olvassuk Tamásit! Ő a mienk.

Fenti szomszédolásom Farkaslakán sze-rény tisztelgés a nagy író előtt.

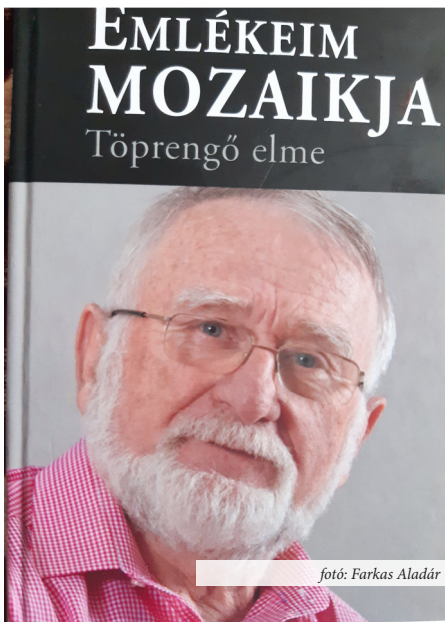
Kolbert Tünde

KÖNYVAJÁNLÓ

II. VERESS ALBERT: EMLÉKEIM MOZAIKJA. TÖPRENGŐ ELME. CSÍKSZEREDA, 2021
A KÖTETET SARÁNY ISTVÁN SZERKESZTETTE, PROPRINT NYOMDA, 385 OLD.

A szerző Magyarón született 1948-ban. A középiskolát Marosvásárhelyen végezte és ugyanott szerzett orvosi diplomát 1974-ben. 1998-ban doktorált (orvostudomány-ból). 1974-1977 között kórorvos volt Neamt megyében, majd 1980-tól a csíkszeredai megyei kórház pszichiátere, ideggyógyásza, 1991-től főorvos. Alapító tagja és 1993-tól el-nőke a Romániai Bálint Társaságnak. Szakíró, közíró, nyugalmazott elmeorvos főorvos 3 gyerek apja és 4 unoka nagyapja. Emlékvil-lanásait 2013. augusztusával kezdi és 2021. júniusáig tart, 19 fejezetben elmeséli gazdag életútját. Olvashatunk sajtóvisszhangokat, in-terjúkat és búcsúztatókat, illetve recenziókat. Leírja érdekesebb kirándulásait, de beszél tanáraitól, kollégáitól.

Külön fejezetben, részletesen beszél gye-rekeiről és unokáiról. Réka lánya a Pszichi-

fotó: Farkas Aladár

átriai osztály vezetője, Éva lánya közgaz-daságot végzett, de taxisofoként tevékenyke-dik. Berci fia színművész lett. Unokái: Hanga, Zsombor-Örs, IV. Berci és Gergő a szerző örömförrásai, bearanyozzák napjait.

Jótekonysági gesztusaik díjak formájában testesülnek meg. 2007-ben feleségével, Évával megalapították a Bálint Társaság Veress Díját. 2010-ben Magyarón az öccsével megalapítot-ták a Veress Díjat a magyarói diákok segíté-sére. 2015-ben Pro Vita Veress Díjat alapított. Az általuk létesített alapítványok kamataiból kerül sor a díjazásra. A könyvben találkozunk a díjazottak néhány laudációjával. Érdemes azokat is elolvasni.

A könyv vége felé humoros történeteit, anekdotáit olvashatjuk. Rendkívül olvasmá-nyos, sziporkázó. Azt vallja, „a humor egy túlélési forma”.

Farkas Aladár

MESÉLŐ MÚLT

BORSZÉK, 1942. SZEPTEMBER 12.

A lélegzést és szívverést sűrítő magaslati levegő friss nyomásában a vénasszonyok nyarának langyos napsugara csillogtatja meg a szálas fenyőket, a mélybe rohanó, zúgó, kristályos hegyvizeket, harmatos legelőket. Noha szeptembert írunk, mégsem lehet Borszéken utószezonról beszélni, mert a hatalmas fenyőrengeteg havasi szerpentinjein majdnem ugyanannyian sétálnak, kedvesen elszórakozva a tréfás mókuskok játékain, mint júliusban. Fent a híres napozóban, Magyarország úgyszólván egyetlen „száraz strandján” színes fürdődresszben élvezik az emberek a simogató szeptemberi verőfényt. Azért hívják száraz strandnak azt a fennsíkron elterülő napozót, mert vize mindössze néhány zuhanyozóból áll, egyébként fenyőből készült fekvőhelyeken nyújtózkodnak a borszéki strandolók. Szemben más strandolók népével, hallgatag, csendimádó szekta ez, némán, behunyt szemmel lélegeznek és átadják magukat teljesen a legindokoltabb semmittevésnek. Körös-körül a hegyek olykor ködbevesző, fenséges karéja mindenkire áhítatot parancsol, ezért nincs itt beszélgetés és nyoma sincs a fürdőhelyek megszokott pletykázásának. A tájkép komolysága átformálja a csíki havasokban a lelkeket is amint felemelkedünk a Bükkhavas 1300 méteres magasságába. A borvizet az elmúlt esztendőben még ingyen adták a vendégeknek, az idén azonban 30 fillért kérnek literjéért a vendéglőkben, panziókban, egyedül a forrásoknál nem kell érte pénzt fizetni. Ennek a magyarázata, hogy orvosi vélemény szerint a borvíznek nyílt palackban való szállítása, kezelése egészségtelen ezért rendelték el,

hogy zárt palackokban vigyék szét a vízfordó gyerekek a töltő forrásból a vizet. Sokan látogatják a jégbarlang közelében lévő ősforrást, ahol kis székely leány hosszúnyelű favödörrel emeli ki a nyaralóknak a vizet, mégpedig azért ilyen szerkezettel, hogy mérés közben ne kelljen lehajolnia. Íme: egy kis ízelítő a székely leleményességéből. Az ősforrásnál a vendégek azzal foglalkoznak, hogy egyre másra gyufát gyújtogatnak, mire az égő szál nyomban elalszik a szénsavas víz párájától. Az idei borszéki nyaralásnak egyik érdekessége, hogy az alföldiek a nem éppen kellemes közlekedési viszonyok ellenére is a szó szoros értelmében elárasztották Csíksországot, akár a Hétvezérben, akár a Reményben nézegetjük a vendégeket, hallgatjuk diskurzusaikat, kiderül, hogy debreceniek, szolnokiak, szegediek, békéscsabaik, hódmezővásárhelyiek üldögélnek az asztaloknál, akik a végtelenbe terpeszkedő puszta élete után megkívánták a többezer holdas erdélyi ősfenyvest. Szentpály Sándor, a borszéki gyógyhelyi bizottság elnöke magyarázza: Érdekes, kérem, hogy például Deb-recenből az idén 150-en jöttek nyaralni Borszékra.

A fürdőhelyet látogató vendégek másik zöme a Bácskából érkezett Borszékra.

Borszéken a természet a legtöbbet nyújtja, amit adhat. Vannak Európában őserdőkkkel borított más gyönyörű magaslati helyek is, de olyan, amely ezt a hármat egy helyen adja, mégpedig: hegyektől védett ózondús levegőt, a föld mélyéből előretörő szénsavas forrást, a különböző gyógyvizeket, ilyesmit sehol sem találni.

Ezzel szemben meg kell állapítani, hogy

Borszék mai állapotában nem felel meg azoknak az európai igényeknek, amelyeket méltán elvárhatunk egy világhírű gyógyfürdőtől. A folyóvizes, modern villák között sok a primitív, elavult épület, nincs strandfürdője, a szénsavas fürdő épülete pedig teljesen ósdi. Megoldatlan probléma még a híres borvíz értékesítésének kérdése is.

Felkerestük Hopke Arthúr nyugalmazott miniszteri tanácsost, Borszékfürdő miniszteri biztosát, aki érdeklődésünkre a többi között a következőket mondta: Nyugodtan elmondhatjuk, hogy rendet csináltunk. Eddig azért sem lehetett a fürdő nagyobb arányú modernizálásához hozzákezdeni, mert minden pénzt az adósságok kifizetésére kellett fordítani, ennek megtörténnel fürdőrendezési tervet készítettünk el, valószínűleg pályázat útján. Felépítettünk egy 33 méter hosszú, 16 méter széles medencéjű strandfürdőt, amelynek padlózata fagerendákból készül. A strandfürdő vize részint szénsavas részint melegített édes forrású víz lesz. Tulajdonképpen fedett uszodát építettünk, nyitható tetővel. Természetesen átépítjük a Remény-szállót is, modern gyógyszállóra s ezzel megoldódik a szénsavas fürdő épületének kérdése is. Meghagyjuk a mostani szénsavas fürdőt a szegényebb néposztály részére. A költségekre már eddig tartalékol-tunk 250.000 pengőt, amelyet rövidesen kiegészítünk 350.000 pengőre. Sor kerül majd a síugrósánc építésére is. De tekintetbe kell venni a háborús nehézségeket is, és csak ezek szem előtt tartásával dolgozhatunk, mehetünk előre. Eddig a közbirtokosság évi 15.000 pengőt fizetett rá a világításra, váltóáram beállításával ezt a deficitet is megszüntettük. Mihelyt a viszonyok megengedik, Borszékot teljesen modernizáljuk. Ami a borvíz értékesítését illeti, itt a bajok egyik oka a háborús közlekedési viszonyok, másrészt az üveghihány. Üveggyárat kellene építeni.

Bíró István dr. országgyűlési képviselő a keletmagyarországi s erdélyrészi fürdők szövetségének elnöke és Hefty Andor ügyvezető-igazgató fáradhatatlanul dolgoznak, hogy az erdélyi fürdőket, köztük Borszékot is előbbre vigyék, aminek az idén nyáron is látható volt a gyümölcse, mert soha olyan érdeklődés nem volt az erdélyi fürdők iránt, mint ebben az esztendőben. Borszéken például júliusban és augusztusban nem számítva az átutazókat és kirándulókat a napi létszám a 2500 személyt is meghaladta.

BORSZÉKI MOZAIKOK EGY UTAZÓ SZEMÉVEL

Július eleje volt, amikor erdélyi utazásom első állomásaként Borszéken töltöttem két napot. Ezen képkockák, mozaikdarabok felvillantásával mutatom be, hogy én az outsider, az egyszerű utazó, miként láttam a várost.

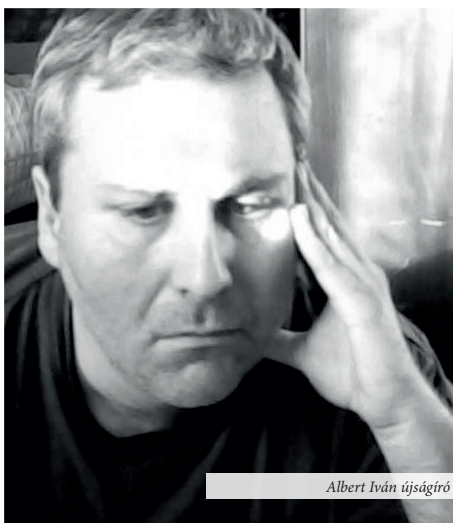
Már sötét volt, mikor Borszék közelében jártunk. A sofőr telefonja hirtelen riasztott: MEDVEVESZÉLY, és a többi szolgálati infó: Ne szállj ki az autóból! Ha mégis, akkor ne távolodj messze a gépjárműtől! Nem is fogtam fel a medve veszélyét, noha számtalan hírt olvastam az utóbbi időben a főként Székelyföldet évek óta érintő medvetámadásokról. Alföldi gyerekként medvét talán a nyíregyházi állatkertben láttam utoljára, valamint a mackósajt emblémáján.

Késő este értünk a szállásunkra, a Rózsa panzióba, ahol kedvesen megvártak minket, és akkorra hozták a meleg vacsorát. Csak a levest tudtam megenni, inkább fáradt voltam, mint éhes. Utána zuhany, és gyorsan eltettem magam másnapra.

Reggelem a szokásos rutinnal telt, majd finom reggeli következett. Bár hiányoltam a helyi sajt- és túróféléket, de legfőképp a juhtúrót. Sebaj- gondoltam. Mindenért kárpótol majd a város és a táj szépsége.

Nem is csalódtam. Reggeli után megvolt az első pozitív élményem. Azonban ez kissé ambivalensre sikeredett. A panzióval szemben romos épületeket pillantottam meg. Szobatársammal némelyikbe beléptünk, vagy éppen a réseken át befotóztam. Málló, sőt lehullott vakolat, bedőlt tetőszerkezet. Kissé olyan kép villant fel bennem, mint a klasszikus Ben-Hur film Hur házáé, amikor Ben (Charton Heston nagyszerű alakításában) a gályarabságból római szabad polgárként visszatér ősi jussába. Köszönök. Szóba elegyedtem a sarki kisboltnál üldögélő helyiekkel. Egyikük felpattant és segítőkészen mesélt. Mesélt nem is oly rég működő mozirol, az étellel telt városról. Én folyvást kérdeztem: Melyik épület, milyen, és mi volt egykoron? A Remény Szálló története fogott meg legjobban. Az úriember felhívta figyelmem a homlokzat feliratára. Később még kiolvastam a gyorsan lőtt fotómról: 1889/90-ben épült Kantner János tervei alapján és Oláh József igazgatósága alatt.

Az ambivalencia játszik velem, a képzelőerőmmel. Állok a Remény Szálló romjai előtt, de már nem omladozó épületet látok. Körülöttem közben munkába sietnek az emberek, hirtelen zsúfolt embertömeg hömpölyög. Kinyit a Remény Szálló. A vendégek kávéznak

Albert Iván újságíró

az elköltött reggeli után. A hölgyek pletykálnak, cseverésznek, a gyermekek szaladgálnak a szüleik körül. Jól öltözött urak a szálló előtti teraszon a napi rutinjukat követik: a kávé után egy hús – talán éppen a júliusi hőségben – ital, egy cigaretta, esetleg szivar, és az elmaradhatatlan újságolvasás, a kurlisták böngészése, ma vajon mely híresség érkezik: talán épp Blaha Lujza. A főúr megjelenik – Parancsolnak még valamit a hölgyek és urak? – a háttérből cigányzene szól, a promenád életre kel. Hirtelen újra csend lesz, bár hallok a zenészek még húzzák a vendégek nótáit. Felrezenek. Mint a Titanic, a zenekar még játszik, de a hajó már süllyed, utasoktól elhagyottan, bele a sötétlő mélységbe, a múltba. Újra a romokat látom.

Nincs időm tovább mészálni. Itt vannak a társaim, túrára készülünk a Tündérkertbe. Útikalauzunk Stan Tímea volt, akivel a város szökőkutas szobrától indultunk, kollégámat gyorsan lefotóztam a testvérvárosi falnál: Bácsalmás volt az övé. Tímea itt röviden bemutatta a borszéki források, ivókutak és palackozás történetét. Több forráskút mellett vezetett az utunk, a Kossuth-forrásnál megálltunk egy rövid pihenőre, valamint el-kortyolgathattuk a forrás vizét. Egy meredek kaptatón a Tündérkert kapujába értünk. Források menti ösvényen vezetett utunk, melynek végén a Medve-barlanghoz értünk. Egy keskeny szurdokon vágunk át és csodás hegyi panoráma fogadott. Alföldi lévén káprázatos volt az erdőkkel övezett hegygerincek pompázatos látványa. Ahol az ég és a föld egybeolvad. Bementünk a barlangba. Körülkőre lépdeltünk óvatosan, néhol a sziklák még nedvesek, csúszósak voltak. Visszafelé néha a napfény is beosont, mutatván a kifelé vezető utat. Az út során sokat beszélgettem útika-

lauzunkkal, és rengetget kérdeztem, amelyre jóval több választ kaptam. Kiderült, hogy a napfényes Itália mindkettőnk szerelme, szíve csücske. A borszéki zsidóságról és a megmaradt zsinagógáról is említést tett. Gyorsan telt az idő, szinte rohant. Egy bezárt külszíni kőbányához érkeztünk. Tímea egy jövőbeli amfiteátrum képét vázolta elem, kulturális élmények, programok lehetőségével. Szinte már magam előtt láttam egy ókori görög-római kőszínház modern, borszéki változatát, hallottam akusztikáját, láttam a fehéres sziklákra fényfestett fényjátékokat. Felrezenentem. Haladtunk tovább. Gyógyforrások mellett, amelybe ott ülök lógatták lábukat, talán a gyógyulásban reménykedve. Kiértünk a Tündérkertből, egy szoborkompozícióhoz (egy fiatal térdelt kedves lábai előtt, ifjonti hévvel nyújtva szerelmének egy korsó forrásvizet – remélve talán, hogy az életadó nedűvel elnyerheti szerelme szívét). Ezen sé-tánk véget ért és elbúcsúztunk kísérőnktől.

Ebédelt járt az idő, de ebédre sajnos már nem volt időm. Néhány falatot gyorsan bekaptam, mert várt a borszéki múltidézés. Megérkezett a Tanár úr, Farkas Aladár. A városi helytörténész. A múlt kutatója. Mivel magam is helytörténettel, honismerettel foglalkozom, így gyorsan egymásra hangolódtunk. Borszék legrégibb múltjáról mesélt egy kávé mellett. Megelevenedett a Monarchia kora, amikor Borszék legprosperálóbb időszaka volt, amikor a fürdő és a gyógyvíz talán kis túlzással, felkerült a fürdőhelyek világtérképére, de legalábbis a Monarchia lakosai és a környező országok lakói ismerték. Egy hosszú történelmi sétát tettünk a Tanár úrral. Közben letegeződtünk. Ő Aladár lett, én pedig Iván. Lépkedtünk a promenád macskaköves útján. Oh, micsoda életérzés, micsoda hangulat! – sóhajtottam nagyot magamban. Megálltunk a Székelykapunál, megtörtént a néhány fotó elkészítése. Megnéztük a délelőtti kísérőnk által említett zsinagógát, amely mellett egy gondnokház is épült, néhány megfakult sírkő is előtűnt. Körbejártam a zsinagógát. Sajnos mindkét épület zárva volt. Pedig szívesen megnéztem volna. Talán majd jövőre. Számomra egy településről sokat elmond miként néz ki az egykori zsinagóga, a hajdan volt izraelita temető – egy város, hogyan viszonyul egykorvolt polgáraihoz, akiket származásuk miatt deportáltak a halálba. Ők és nem létező utódaik már nem tudják gondozni kegyhelyeiket.

(folytatás a 7. oldalról)

Talán a ma élő lakosok is tehetnek valamit. Láttam, hogy a két épület rendben van, akár az udvar is. A kerítések melletti részekre néhol ráférne a kaszálás. Azonban ez csupán egy notórius kekeckedő észrevétele. Aladár elmondta, hogy az 1910-es évektől az 1930-as évek végéig 125-151 fő között mozgott lélekszámuk, folyamatosan csökkenve. A holokausz borzalmait után csupán egy zsidó személy élt a városban, ma már egy sem. Beszélt az izraeli tulajdonban lévő RIKI Szállodáról és Vendéglőről, valamint a Transilvania Szállodáról és Vendéglőről, amelyek a szokásos kontinentális reggeli mellett, a vendéglőkben megszokott kínálatot és a hely specialitásokat mutatják fel a vendégeknek. Mentünk tovább. Megnéztük az egykori fürdőépület mementóját, beszélgettünk arról, hogy az egykori többhetes kúrák milyen orvosi előírásokból álltak. Bekukkantottunk a fürdő egykori technikai-gépészeti épületébe. Fantáziám meglódult. A pécsi Gyár nevű alternatív szórakozóhely ugrott be. A leromlott épület akár különféle alternatív szórakozási lehetőségeknek (rock, punk, techno, rév, stb.) adhatna otthont, de nappal közösségi térként is üzemelhetne. Megérkeztünk a helytörté-

neti kiállításához, amelyet Aladár büszkén mutatott. Tehette is, mert színvonalas, sokoldalú és informatív volt. Megismerhettem a Borszék-környéki lignitbányászat múltját, a palackozás emlékeit – kézbe foghattam egy régi palackozógép karját is –, a korondi korszakban földekre hordott forrásvizek történetét, a bivaly vontatta szekér fotóját, a világiállításokon való részvételi helyszínek felsorolását, korabeli fotókat, könyveket és helytörténeti kiadványokat, amelyekből később négyet be is szerzettem magamnak. A kiállítás megtekintése után elbúcsúztam Aladártól.

Némi étkezés és pihenés után társaimmal felmentünk a borbélyházhoz, amit ők ki próbáltak. Felnőttek és gyermekek is egyaránt élvezék a bob lankán való felkapaszkodását, majd meredeken való leereszkedését. Visszatértünk a szállásra, majd átöltözés után a promenád végén lévő vendéglő teraszán fogyasztottuk el jóízű vacsoránkat, egy kis frissítővel leöblítve. Többen egy koncertet hallgattak. Mi mentünk tovább a promenádon. Tinédzser lányok éppen szelfiztek egymással. Szobatársam egy arckép erejéig beletrollkodta magát szegény lányok készülő

szelfijébe. A lányok nagyot néztek, majd harsány kacajjal pozitívan vették, hogy szobatársam is megörökítésre került. Visszatértünk a szállásra, zuhany után, a kimerültségtől hamar elnyomott az álom.

Másnap délelőtt indultunk Gyergyóremetere. Előtte szobatársammal elsétáltunk a piacra, végig kóstoltuk a sajtokat, túrókat és vettünk is. A Remény Szálló elől indultunk. Talán nem véletlen: REMÉNY. Aladárral azóta is e-mail levelezésben vagyunk. Még júliusban tartottam egy vetítéses előadást a Monarchia fürdőéletéről, korabeli képeslapokkal, hirdetésekkel és prospektusokkal illusztrálva. Az érdeklődők néhány dia erejéig megismerhették a szelistyei pásztor legendáját, a Remény Szállót, a borszéki palackozás múltját, a Maroshévízig elérő vasút gazdasági szerepét, a László forrás történetét és Blaha Lujza 1883-as hangversenyének rövid újságrészletét is. Jövőre várhatóan újra visszatérünk, és feltett szándékom, hogy előadásomat Borszéken is megtartom, elhelyezve Borszéket a Monarchia fürdőéletében. Szeretnék én is nyújtani valamit a helyieknek, hiszen a Tudás maga a Remény.

Albert Iván újságíró, Baja

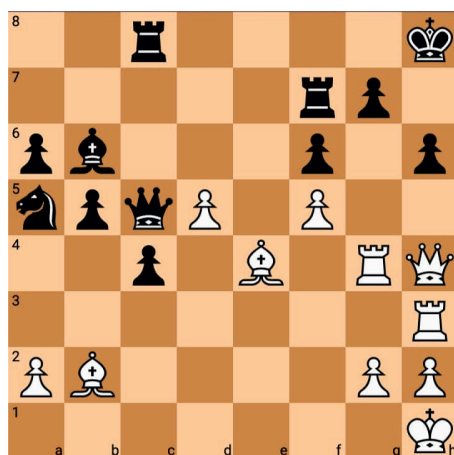

DIAGRAMM A JÚLIUSI SZÁMBÓL

SAKK VODA COSTELLE

A júliusi számban megjelent feladvány megoldása:

1 Vxh6+!!-gxh6

2 Bxh6-Bh7

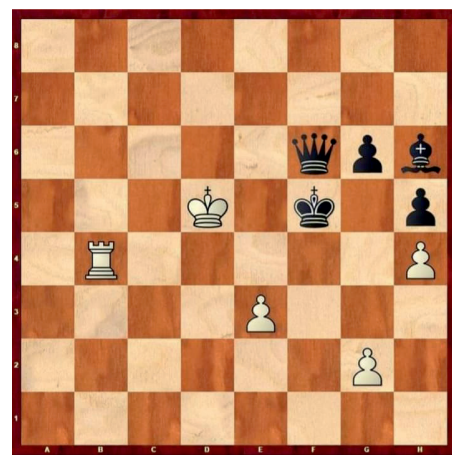
3 Fxf6#

Megoldás: Fazakas Csaba

Új feladvány!

A mellékelt ábrán egy sakk diagrammát mutatunk be. A sakk kedvelőit arra kérjük, hogy oldják meg a feladatot, majd a megoldást küldjék el a turism.borsec@gmail.com e-mail címre. A megoldást a következő számban közöljük.

*Bástya=B / Huszár=H / Futó=F / Vezér=V / Király=K. A gyalogot nem jelölük, csak a mezőt ahová lépnek.

A fehér lép, matt 3 lépésből.

ANYAKÖNYVI HÍREK

SZÜLETÉS

Szabó Kriszta - Dalma
Benedek Annabell

2022.07.06
2022.08.09

HÁZASSÁG

Baricz Richard és Potra Maria-Magdolna
Péter István és Csomor Kinga
Arvat Andrei-Laurențiu és Dobrea Mirabela-Ștefania

2022.08.06
2022.08.07
2022.08.20

ELHALÁLOZÁS

Chiurariu Elena 1934.01.02 - 2022.08.25
Andras Iosif 1953.03.17 - 2022.08.11
Köllő Éva 1956.09.13 - 2022.08.08
Polgár Árpád 1937.07.05 - 2022.08.03

SZELEKTÍV
HULLADÉKGYŰJTÉS
KAPURÓL KAPURA:

- 2022. szeptember 19. hétfő

BORSZÉKI POLGÁRMESTERI HIVATAL

Str. Carpați, nr. 6/A

ISSN 1224 - 1709

Felelős szerkesztő: Móga Renáta

Szerkesztőség: Ballai Erzsébet, Farkas Aladár, Fazakas Emese, Fazakas Mihály Emese, Ferency József, Kolbert Tünde, Kovács Júlia, Márton József, Pethő Csongor, Rédei Botond

Számitógépes szerkesztés: Móga Attila

Nyomda: F&F INTERNATIONAL - Gyergyószentmiklós